

(trucizny lotne, szybko hydrolizujące itp., badania bakteriologiczne). Do prób dołączyć należy pismo przewodnie, w którym podać szczegółowy opis powstania zatrucia z uwzględnieniem możliwie jego przyczyny (dokładny wywiad). Opisać objawy kliniczne, przebieg choroby oraz wymienić stosowane leki. W załączeniu przesać protokół sekcji dokładnie ujmujący zmiany anatomopatologiczne.

W ten sposób starannie zebrany materiał pozwoliłby na bardziej dokładne przeprowadzenie badań laboratoryjnych oraz wnikliwą

ocenę przyczyn zachorowania lub padnięcia zwierząt.

Piśmiennictwo

1. Hutyla F., Marek J., Manninger R., Mócsy J.: Szcz. pat. i ter. chor. zwierz. t. II, 65-78, 115-123, 704, PWRiL, Warszawa 1962.
2. Köhler H.: Wien. tierärztl. Mschr. 52, 67, 1965.
3. Nagórski F.: Życie Wet. 9, 260, 1966.
4. Owsiejczuk W., Wilczyński M., Oiszeński A.: Medycyna Wet. 11, 690, 1966.
5. Schilling-Siengalewicz S.: Toksykologia wyd. III, PZWL, Warszawa, 1952.
6. Akta Lab. toks. ZHW w Białymstoku, 1966, 1967.

Adres autora: mgr Wiktor Owsiejczuk, Białystok, ul. Antoniułowska 20.

JÓZEF SMYK, IRENA SMYK, ROMUALD SZYMAŃSKI

Zachowanie się aktywności aminotransferaz i fosfataz oraz poziomów frakcji białek w surowicy immunizowanych wołów

Laboratorium Wojewódzkiego Ośrodka Matki i Dziecka
Zielona Góra

Kierownik: dr J. SMYK

„Biolet” — Gorzów Wlkp.

Dyrektor: dr T. DAŃKO

Materiał i metody

Materiał do badania pobrano od 30 wołów w wieku 6-8 lat używanych do produkcji surowicy „Polisepsin” w „Biolet” Gorzów Wlkp. Woły były immunizowane żywym antygenem z 48 godzinnych kultur bulionowych:

Pasteurella aviseptica, *oviseptica*, *suisseptica*, *vituliseptica*, *equiseptica*, *boviseptica*, *cuniculiseptica*, *bulbalseptica* w stosunku 1:2:3:2:0,5:0,5:0,5:0,5 w ilości 250 ml.

Badanie przeprowadzono 6-krotnie w odstępach 3-4-dniowych: przed immunizacją (0) i po immunizacji w 3, 7, 11, 14, 17 dni. Oznaczono zawartość fosfatazy kwaśnej i zasadowej met. Bodańskiego, aminotransferazy alaninowej i asparaginianowej met. Umbrejtta, poziom seromukoidów met. Mejbbaum — Katzenellenbogen oraz frakcje białkowe met. elektroforyzy bibułowej.

Wyniki i omówienia

Wyniki badań przedstawiono w tabeli 1. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że średnia aktywność fosfatazy kwaśnej w ciągu przeprowadzonego badania była w granicach przyjętych norm

(0,94-1,5 jB). Odchylenia aktywności enzymu w poszczególnych okresach badania nie były statystycznie znamienne ($t=0,33$).

Aktywność fosfatazy zasadowej w surowicy badanych zwierząt po 3 i 7 dniach była w granicach normy, wzrosła natomiast po 11 i 14 dniach. Wzrost aktywności tego enzymu choć był statystycznie znamieny (t powyżej 2) jednak utrzymywał się w granicach normy (5-9 jB). Zawartość aminotransferazy alaninowej i asparaginianowej w czasie przeprowadzonych badań ulega bardzo znamiennej statystycznie spadkowej po immunizacji ($t=10$). Spadek ten utrzymuje się przez cały czas powstawania stanu odporności na wprowadzony antygen. Poziom seromukoidów w tym czasie bardzo znamiennej statystycznie wzrasta i osiąga najwyższy średnią poziom w 7 dniu, po czym stopniowo maleje.

Poziom białka ogólnego, w czasie wzrastania odporności na wprowadzony antygen, nieznacznie wzrastał w granicach normy. Stosunek albumin do globulin w tym czasie zmienił się. Poziom albumin maleł, a poziom globulin wzrastał, co najbardziej zaznaczyło się w 11 dniu po immunizacji, tym samym wskaźnik albumino-globulinowy wypadł niski (0,46). W tym też czasie stwierdzono najniższy procentowo poziom albumin, a wzrost gamma i beta globulin.

Tab. 1. Średnie wartości enzymów i frakcji białkowych w surowicy immunizowanych wołów

Dni badania	Enzymy				Białka surowicy								
	Fkw jB	Fz jB	Asp. AT jU	AIAT jU	Wartości bezwzględne				Wartości względne				
					seromu- koid	białko całko- wite g%	Alb. g%	Glob. g%	A:G	Alb. %	Globuliny		
											Alfa %	Beta %	Gamma %
0 immunizacja	1,4 ± 0,53	4,8 ± 2,5	65,4 ± 34,9	42,0 ± 27,6	68,0 ± 8,8	7,0 ± 0,64	3,2 ± 0,17	3,8 ± 0,47	0,84	46,08 ± 7,41	16,73 ± 1,02	15,92 ± 2,06	21,26 ± 3,08
3	1,6 ± 0,69	4,9 ± 2,2	24,2 ± 15,7	21,0 ± 12,3	102,0 ± 24,7	7,3 ± 0,26	3,4 ± 0,17	3,9 ± 0,17	0,87	46,41 ± 7,0	16,65 ± 1,12	15,47 ± 2,06	21,47 ± 3,18
7	1,3 ± 0,4	4,2 ± 2,7	30,0 ± 8,8	25,5 ± 13,6	126 ± 50,0	7,5 ± 0,31	3,2 ± 0,17	4,3 ± 0,11	0,74	47,59 ± 6,5	16,11 ± 1,02	13,01 ± 1,52	22,3 ± 3,1
11 upust krwi	1,23 ± 0,57	7,22 ± 2,6	55,4 ± 26,9	30,0 ± 15,2	114,0 ± 9,9	7,6 ± 0,27	2,4 ± 0,2	5,2 ± 0,2	0,46	44,16 ± 5,5	15,37 ± 1,15	14,8 ± 1,0	25,67 ± 3,19
14	1,5 ± 0,73	8,1 ± 4,0	57,7 ± 3,16	33,0 ± 16,9	108 ± 10,0	7,5 ± 0,5	3,5 ± 0,7	4,0 ± 0,17	0,87	43,58 ± 7,0	17,32 ± 1,0	15,64 ± 2,06	23,46 ± 3,2
17 upust krwi	0,94 ± 0,38	3,62 ± 2,0	64,0 ± 15,7	38,4 ± 16,0	70,0 ± 9,9	7,0 ± 0,5	3,3 ± 0,15	3,7 ± 0,15	0,89	46,94 ± 7,4	19,25 ± 1,12	14,08 ± 2,03	19,72 ± 2,98

Różnica ta była statystycznie znamienne. Jednak poziom poszczególnych frakcji białka nie przekraczał przeciętnych norm.

Wnioski

1. Immunizowanie wołów żywym antygenem nie wpływa na zmianę aktywności fosfatazy kwaśnej. Fosfataza zasadowa wzrasta 11 i 14 dnia po immunizacji jednak nie przekracza przyjętych norm.

2. Aktywność Asp. AT i AIAT u wołów służących do produkcji surowic odpornościowych jest podwyższona w około 50% od przyjętych norm.

3. Immunizowanie wołów żywym antygenem wpływa bardzo znamienne na obniżenie aktywności obu aminotransferaz (Asp. AT i AIAT) już w pierwszych dniach po wprowadzeniu antygeny.

4. Poziom seromukoidu w surowicy wołów pod wpływem immunizacji wzrasta prawie dwukrotnie.

5. Poziom białka ogólnego pod wpływem immunizacji nieco wzrasta; poziom albumin obniża się, a poziom globulin wzrasta. Wzrost zaznacza się w gamma i beta globulinach, jednak wartości względne i bezwzględne utrzymują się w granicach norm.

Adres autora: dr Józef Smyk, Zielona Góra, Al. Niepodległości 18.

ZAGADNIENIA SPOŁECZNO-ZAWODOWE

WŁADYSŁAW LUTYŃSKI

Warszawa

Obowiązki służby weterynaryjnej w świetle nowych przepisów o przewozie zwierząt kolejami

Corocznie polska służba weterynaryjna poddaje badaniu przewidzianemu w przepisach o nadzorze weterynaryjnym, wykonywanym na podstawie ustawy o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, około 20 milionów zwierząt znajdujących się w obrocie. Szacunkowo można przyjąć, że około 3 miliony tych zwierząt jest poddawana badaniu weterynaryjnemu przed załadowaniem do około 35 tysięcy wagonów kolejowych. Skojarzenie tych liczb z wysiłkiem, jaki wiąże się z przyjazdem lekarza wet. na odległą zwykle stację kolejową o różnych porach dnia, a czasem i w nocy, badaniem zwierząt często w nader niesprzyjających warunkach (niekorzystne warunki atmosferyczne, złe oświetlenie, brak urządzeń, brak odpowiedniego personelu w przedsiębiorstwach obrotu zwierzętami itp.) oraz całokształt pozostałych obowiązków pracownika dokonującego odprawy transportu, unaocznia ogrom pracy w tym dziale służby weterynaryjnej, przeważnie mało zauważalnej i niedocenianej.

Są jednak momenty, kiedy praca lekarza weterynarii nadzorującego zwierzęta w obrocie jest dokładnie analizowana i kontrolowana i to często zarówno przez organy weterynaryjne, jak i pozaweterynaryjne. Takimi momentami są przypadki padnięć zwierząt w transporcie. Powstaje wówczas problem odpowiedzialności za straty i to zwykle jednocześnie odpowiedzialności karnej, cywilnej i służbowej. W takich momentach koleji i przedsiębiorstwo obrotu zwierzętami widzą powód strat w braku odpowiedniego nadzoru ze strony służby weterynaryjnej, mimo, że często w innych przypadkach nadzór weterynaryjny uważają za zbyt uciążliwy lub zgoła zbędny. Starając się przerzucić odpowiedzialność na służbę weterynaryjną powyższe instytucje wysuwają ważki argument, że jeżeli lekarz weterynarii, fachowiec z wyższym wykształceniem, nie był w stanie zapobiec stratom, to jak za nie może odpowiadać nie orientujący się w tych zagadnieniach personel kolejowy lub nie posiadający zwykle żadnego wykształcenia konwojent. Tak było m. in. w znanym mi procesie karnym, w którym oskarżeni odpowiadali za to, że w trzech wagonach z ładunkiem świń padło kilkadziesiąt zwierząt w czasie czterodniowego transportu do rzeźni. Z ust prokuratora padło w czasie tego procesu charakterystyczne stwierdzenie oparte na analizie przebiegu przewodu sądowego, że przedstawiciele instytucji, których działalność dotyczyła transportu padłych zwierząt, świetnie znali obowiązki, jakie ciążyły na pracownikach tych instytucji za

wyjątkiem swoich własnych. Zarzut ten dotyczył również służby weterynaryjnej, co skłoniło mnie do nakreślenia zakresu obowiązków lekarza weterynarii przy przewozie zwierząt kolejami w oparciu o niedawno wydane, a mało jeszcze znane i nie zawsze jednolicie interpretowane przepisy. Każdy lekarz weterynarii dokonujący odpraw transportów zwierząt powinien dokładnie przepisy te poznać i je stosować mając na uwadze, że ewentualne wejście z nimi w kolizję może w pewnych przypadkach stać się powodem pociągnięcia go do odpowiedzialności.

Na podstawie art. 27 dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. U. z 1953 r. nr 4, poz. 7) Minister Komunikacji ustala tzw. przewozy warunkowe tj. przewozy ładunków, których załadowanie bądź przewóz może spowodować szczególne trudności. M. in. na podstawie ust. 3 tego artykułu Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa wydał zarządzenie z dnia 2 listopada 1966 r. w sprawie zmian w przepisach wykonawczych do dekretu o przewozie przesyłek i osób kolejami określające, że „Przepisy o przewozie żywych zwierząt” stanowiące załącznik nr 6 w przepisach wykonawczych do dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. T. i Z. K. z 1953 r. nr 17, poz. 157) zastępuje się „Przepisami o przewozie żywych zwierząt” stanowiącymi załącznik do zarządzenia. Zarządzenie to wraz z załącznikiem zostało ogłoszone w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych nr 25 pod poz. 129 i weszło w życie z dnia 1 stycznia 1967 r. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z przepisami Dziennik Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych, podobnie jak Dziennik Ustaw lub Monitor Polski (a nie jak Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa), jest organem promulgacyjnym, w którym publikowane zarządzenia mogą również dotyczyć praw oraz obowiązków obywateli i ogłoszenie w nim zarządzenia oznacza podanie go do wiadomości publicznej ze skutkiem prawnym powszechnego obowiązkiwania.

I. Zadania służby weterynaryjnej w zakresie badania zwierząt i wystawiania dokumentacji weterynaryjnej

Wszystkie zwierzęta podlegają przy załadowaniu kontroli weterynaryjnej polegającej na:

1) badaniu przez lekarza weterynarii zwierząt załadowywanych,

2) sprawdzaniu przez niego świadectw miejsca pochodzenia i ew. przedłużaniu ich,